2025/1554

28.7.2025

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2025/1554,

25. juuli 2025,

mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Djibouti relvajõudude toetamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 41 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu otsusega (ÜVJP) 2021/509 ([1]) loodi Euroopa rahutagamisrahastu, et liikmesriigid saaksid rahastada ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames võetavaid liidu meetmeid rahu säilitamiseks, konfliktide ennetamiseks ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamiseks aluslepingu artikli 21 lõike 2 punkti c kohaselt. Eelkõige kasutatakse Euroopa rahutagamisrahastut otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 1 lõike 2 kohaselt selliste abimeetmete rahastamiseks nagu kolmandate riikide ning piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide sõjaliste ja kaitseküsimustega seotud suutlikkuse suurendamise meetmed.

(2) Nõukogu võttis 24. oktoobril 2023 vastu järeldused, millega kiideti heaks liidu merendusjulgeoleku muudetud strateegia ja selle tegevuskava, milles on esitatud raamistik, mis võimaldab liidul võtta täiendavaid meetmeid oma huvide kaitse tagamiseks merel ning oma kodanike, väärtuste ja majanduse kaitsmiseks, edendades samal ajal rahvusvahelisi norme ja rahvusvaheliste õigusaktide, eelkõige Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni (UNCLOS) täielikku järgimist.

(3) Al-Houthi mässulised on alates 2023. aasta oktoobrist suunanud oma arvukad rünnakud laevade vastu Punasel merel, Adeni lahes, Araabia merel ja Omaani lahes. Sellised rünnakud seavad ohtu meremeeste elu laevadel ning rikuvad meresõiduvabadust avamerel ja ÜRO mereõiguse konventsioonis sätestatud õigust läbida transiidi eesmärgil rahvusvaheliseks meresõiduks kasutatavaid väinasid. Nendel rünnakutel on ka kahjulik mõju kaubanduslikule meresõidule ning paljude liidu ja piirkonna riikide majandusele.

(4) ÜRO Julgeolekunõukogu võttis 10. jaanuaril 2024 vastu resolutsiooni 2722 (2024), milles mõistis kõige karmimalt hukka al-Houthi mässuliste rünnakud prahi- ja kaubalaevade vastu, rõhutades, kui tähtis on kõigi riikide laevade meresõiduõiguste ja -vabaduste kasutamine Punasel merel, sealhulgas Bab el Mandebi väina läbivate prahi- ja kaubalaevade jaoks kooskõlas rahvusvahelise õigusega, nõudes, et al-Houthi mässulised lõpetaksid viivitamata kõik sellised rünnakud; kinnitades, et tuleb austada prahi- ja kaubalaevade meresõiduõigusi ja -vabadusi kooskõlas rahvusvahelise õigusega, ning võttes arvesse ÜRO liikmesriikide rahvusvahelise õiguse kohast õigust kaitsta oma laevu rünnakute eest, sealhulgas rünnakute eest, mis riivavad meresõiduõigusi ja -vabadusi.

(5) Punase mere kriisi kontekstis on Djibouti relvajõudude tugevdamine oluline meede, millega toetada meresõidu turvalisuse tagamist kõnealuses piirkonnas.

(6) Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja sai 8. jaanuaril 2025 Djiboutilt taotluse, milles paluti liidu abi Djibouti relvajõududele olulise varustuse, taristu ja teenuste hankimiseks, et tugevdada riigi mereväe suutlikkust.

(7) Abimeetmete rakendamisel võetakse arvesse otsuses (ÜVJP) 2021/509 sätestatud põhimõtteid ja nõudeid, eelkõige vastavust nõukogu ühisele seisukohale 2008/944/ÜVJP ([2]), ning järgitakse Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise norme.

([1]) Nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu ja tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2015/528 (ELT L 102, 24.3.2021, lk 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj).

([2]) Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj).

(8) Nõukogu kinnitab taas oma kindlat kavatsust kaitsta, edendada ja järgida inimõigusi, põhivabadusi ja demokraatlikke põhimõtteid ning tugevdada õigusriigi põhimõtet ja head valitsemistava, järgides Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja, inimõiguste ülddeklaratsiooni ja rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Loomine, eesmärgid, kohaldamisala ja kestus

1. Luuakse Euroopa rahutagamisrahastust rahastatav abimeede (edaspidi „abimeede“), millega toetatakse Djiboutit (edaspidi „toetusesaaja“).

2. Abimeetme eesmärgid on järgmised:

a) tugevdada liidu ja Djibouti vahelist julgeoleku- ja kaitsealast koostööd;

b) toetada Djibouti relvajõudude üldise suutlikkuse suurendamist, et kaitsta riigi suveräänsust ja õigusi kooskõlas ÜRO mereõiguse konventsiooniga, suurendada meresõidu turvalisust Punasel merel ning kaitsta tänu sellele paremini meresideliine, kaubalaevu ja mereressursse, rannikuala elanikke ja nende elatusvahendeid mitmesuguste merenduskriiside eest;

c) suurendada Djibouti potentsiaali teadlikkuse suurendamisel olukorrast merel, täiendades liidu ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika operatsioone ja algatusi Punasel merel.

3. Lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamiseks rahastatakse abimeetmest järgmist liiki varustust, mis pole mõeldud surmava jõu kasutamiseks, ning järgmist taristut, varusid ja teenuseid, sealhulgas tehnilist väljaõpet:

a) patrull-laevade vastupidavuskava rakendamine, pakkudes mereväehariduse valdkonna koolitusi ja varustust eritöökodade läbiviimiseks ning abi Djibouti merevarustuse osaliseks taastamiseks;

b) rannikuseirejaam, sealhulgas funktsionaalsed luure-, seire- ja kohaluureseadmed ning ujuv pontoon;

c) kiirsekkumisseadmed Djibouti mereväe jaoks.

4. Abimeetme kestus on 42 kuud alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

Artikkel 2

Rahastamiskord

1. Abimeetmega seotud kulutuste katmiseks ette nähtud lähtesumma on 10 000 000 eurot.

2. Kõiki kulutusi hallatakse vastavalt otsusele (ÜVJP) 2021/509 ning järgides Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise norme.

Artikkel 3

Kokkulepped toetusesaajaga

1. Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) sõlmib toetusesaajaga vajalikud kokkulepped tagamaks, et toetusesaaja järgib käesoleva otsusega kehtestatud nõudeid ja tingimusi, mis on abimeetmest toetuse andmise tingimus.

2. Lõikes 1 osutatud kokkulepped sisaldavad sätteid, millega kohustatakse toetusesaajat tagama, et:

a) abimeetmest toetatavad Djibouti relvajõudude üksused järgivad asjakohast rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust;

b) abimeetmest antud vara kasutatakse nõuetekohaselt ja tulemuslikult eesmärkidel, milleks see anti;

c) abimeetmest antud vara hooldatakse piisavalt, et tagada selle kasutatavus ja operatiivne kättesaadavus kogu olelusringi jooksul;

d) abimeetme raames antud vara ei lähe kaduma ja seda ei anta üle muudele isikutele või üksustele kui need, kes on nimetatud kokkulepetes kindlaks määratud.

3. Lõikes 1 osutatud kokkulepped hõlmavad sätteid abimeetmest toetuse andmise peatamise ja lõpetamise kohta, kui leitakse, et toetusesaaja on lõikes 2 sätestatud kohustusi rikkunud.

Artikkel 4

Rakendamine

1. Kõrge esindaja vastutab käesoleva otsuse rakendamise tagamise eest kooskõlas otsusega (ÜVJP) 2021/509 ning Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise normidega, järgides terviklikku metoodikaraamistikku Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate abimeetmete jaoks nõutavate meetmete ja kontrollide hindamiseks ja kindlaksmääramiseks.

2. Artikli 1 lõikes 3 osutatud tegevusi viib ellu Défense Conseil International – DCI Group.

Artikkel 5

Seire, kontroll ja hindamine

1. Kõrge esindaja seirab artiklis 3 sätestatud toetusesaaja kohustuste täitmist. Nimetatud seiret kasutatakse selleks, et suurendada teadlikkust artiklis 3 sätestatud kohustuste rikkumise kontekstist ja riskidest ning aidata vältida selliseid rikkumisi, sealhulgas rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisi abimeetmest toetatavate Djibouti relvajõudude üksuste poolt.

2. Varustuse ja varude tarnimisele järgnev kontroll korraldatakse järgmiselt:

a) tarne kättesaamise tõendamine, mille puhul lõppkasutaja relvajõud allkirjastavad omandiõiguse üleminekul Euroopa rahutagamisrahastu tarnesertifikaadid;

b) tegevusaruandlus, mille puhul toetusesaaja esitab abimeetmest antud varustuse, varude ja teenuste abil läbiviidud tegevuste kohta igal aastal aruande seni, kuni poliitika- ja julgeolekukomitee ei pea seda aruandlust enam vajalikuks;

c) kohapealne kontroll, mille puhul toetusesaaja annab kõrgele esindajale ja Euroopa rahutagamisrahastu audiitoritele taotluse korral juurdepääsu, et teha kohapealseid kontrolle ja Euroopa rahutagamisrahastu auditeid.

3. Pärast abimeetme lõpuleviimist teeb kõrge esindaja lõpphindamise, et analüüsida, kas abimeede on artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamisele kaasa aidanud.

Artikkel 6

Aruandlus

Rakendamise ajal esitab kõrge esindaja poliitika- ja julgeolekukomiteele iga kuue kuu järel aruande abimeetme rakendamise kohta kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 63. Abimeetmete haldur annab otsuse (ÜVJP) 2021/509 kohaselt loodud rahastu komiteele kooskõlas nimetatud otsuse artikliga 38 korrapäraselt teavet tulude ja kulude haldamise kohta, edastades sealhulgas teavet seotud tarnijate ja alltöövõtjate kohta.

Artikkel 7

Peatamine ja lõpetamine

1. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 64 otsustada abimeetme rakendamise täielikult või osaliselt peatada.

2. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib soovitada nõukogul abimeede lõpetada.

Artikkel 8

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 25. juuli 2025

Nõukogu nimel

eesistuja

M. BJERRE